

श्रीमद् भगवद् गीता

Śrīmad Bhaga-vad Gī-tā

Chapter 3 Verses 22 - 43

ॐ हरिः ॐ	om hariḥ om
श्री गुरुभ्यो नमः	śrī gu-ru-bhyo na-mah
हरिः ॐ	hariḥ om
ॐ श्री कृष्णपरमात्मने नमः	om śrī kṛṣ-ṇa-pa-ra-māt-ma-ne namah
श्रीमद् भगवद् गीता	śrīmad bha-ga-vad gī-tā
अथ तृतीयोऽध्यायः ।	a-tha tr̄-tī-yo'dhyā-yah ।
कर्मयोगः ।	kar-ma-yo-gah ।

न मे पार्थास्ति कर्तव्यं
त्रिषु लोकेषु किञ्चन ।
नानवास्मवासव्यं
वर्त एव च कर्मणि ॥ ३-२२ ॥

na me pār-thās-ti kar-tav-yam
tri-ṣu lo-ke-ṣu kiñ-ca-na ।
nā-na-vāp-ta-ma-vāp-tav-yam
var-ta eva ca kar-ma-ṇi ||3-22||

यदि ह्यहं न वर्तेयं
जातु कर्मण्यतन्द्रितः ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते
मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥ ३-२३ ॥

ya-di hya-ham na var-te-yam
jā-tu kar-maṇ-ya-tan-dri-tah ।
ma-ma vart-mā-nu-var-tan-te
ma-nuṣ-yah pār-tha sar-va-śah ||3-23||

उत्सीदेयुरिमे लोकाः	ut-sī-de-yu-ri-me lo-kāḥ
न कुर्या कर्म चेदहम् ।	na kur-yāṁ kar-ma ce-da-ham
सङ्करस्य च कर्ता स्याम्	saṅ-ka-ras-ya ca kar-tā syām
उपहन्यामिमाः प्रजाः ॥ ३-२४ ॥	u-pa-han-yām-imāḥ pra-jāḥ 3-24
सक्ताः कर्मण्यविद्वांसः	sak-tāḥ kar-maṇ-ya-vid-vāṁ-sah
यथा कुर्वन्ति भारत ।	ya-thā kur-van-ti bhā-ra-ta
कुर्याद्विद्वांस्तथासक्तः	kur-yād-vid-vāṁs-ta-thā-sak-taḥ
चिकीषुलोकसङ्ग्रहम् ॥ ३-२५ ॥	ci-kīr-ṣur-lo-ka-saṅ-gra-ham 3-25
न बुद्धिभेदं जनयेत्	na bud-dhi-bhe-dam ja-na-yet
अज्ञानां कर्मसङ्गिनाम् ।	a-jñā-nām kar-ma-saṅ-gi-nām
जोषयेत्सर्वकर्माणि	jo-ṣa-yet-sar-va-kar-mā-ṇi
विद्वान्युक्तस्समाचरन् ॥ ३-२६ ॥	vid-vān-yuk-tas-sa-mā-ca-ran 3-26
प्रकृतेः क्रियमाणानि	pra-kṛ-teḥ kri-ya-mā-ṇā-ni
गुणैः कर्माणि सर्वशः ।	gu-ṇaiḥ kar-mā-ṇi sar-va-śah
अहङ्कारविमूढात्मा	a-haṅ-kā-ra-vi-mū-dhāt-mā
कर्ताहमिति मन्यते ॥ ३-२७ ॥	kar-tā-ham-iti man-ya-te 3-27

तत्त्वविच्चु महाबाहो	tat-tva-vit-tu ma-hā-bā-ho
गुणकर्मविभागयोः ।	gu-ṇa-kar-ma-vi-bhā-ga-yoh ।
गुणा गुणेषु वर्तन्ते	gu-ṇā gu-ṇe-ṣu var-tan-te
इति मत्वा न सज्जते ॥ ३-२८ ॥	i-ti mat-vā na saj-ja-te ॥३-२८॥
प्रकृतेर्गुणसम्मूढाः	pra-kṛ-ter-gu-ṇa-sam-mūḍhāḥ
सज्जन्ते गुणकर्मसु ।	saj-jan-te gu-ṇa-kar-ma-su ।
तानकृत्त्वविदो मन्दान्	tā-na-kṛts-na-vi-do man-dān
कृत्त्वविन्न विचालयेत् ॥ ३-२९ ॥	kṛts-na-vin-na vi-cā-la-yet ॥३-२९॥
मयि सर्वाणि कर्माणि	mayi sar-vā-ṇi kar-mā-ṇi
संन्यस्याध्यात्मचेतसा ।	san-nyas-yā-dhyāt-ma-ce-ta-sā ।
निराशीर्निर्ममो भूत्वा	ni-rā-śīr-nir-ma-mo bhū-tvā
युध्यस्व विगतज्वरः ॥ ३-३० ॥	yudh-yas-va vi-ga-ta-jva-raḥ ॥३-३०॥
ये मे मतमिदं नित्यम्	ye me ma-tam-i-dam nit-yam
अनुतिष्ठन्ति मानवाः ।	a-nu-tiṣ-ṭhan-ti mā-na-vāḥ ।
श्रद्धावन्तोऽनसूयन्तः	śrad-dhā-van-to'na-sū-yan-tah
मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः ॥ ३-३१ ॥	muc-yan-te te'pi kar-ma-bhiḥ ॥३-३१॥

ये त्वेतदभ्यसूयन्तः	ye tve-ta-dabh-ya-sū-yan-tah
नानुतिष्ठन्ति मे मतम् ।	nā-nu-tiṣṭhan-ti me ma-tam
सर्वज्ञानविमूढांस्तान्	sar-va-jñā-na-vi-mūḍhāṁs-tān
विद्धि नष्टानचेतसः ॥ ३-३२ ॥	vid-dhi naṣṭā-na-ce-ta-sah 3-32
सदृशं चेष्टते स्वस्याः	sa-dṛśāṁ ceṣṭa-te svas-yāḥ
प्रकृतेज्ञानवानपि ।	pra-kṛ-ter-jñā-na-vān-a-pi
प्रकृतिं यान्ति भूतानि	pra-kṛ-tim yān-ti bhū-tā-ni
निग्रहः किं करिष्यति ॥ ३-३३ ॥	ni-gra-hāḥ kim ka-riṣ-ya-ti 3-33
इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे	in-dri-yas-yen-dri-yas-yār-the
रागद्वेषौ व्यवस्थितौ ।	rā-ga-dve-ṣau vya-vas-thi-tau
तयोर्न वशमागच्छेत्	ta-yor-na va-śa-mā-gac-chet
तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ ॥ ३-३४ ॥	tau hyas-ya pa-ri-pan-thi-nau 3-34
श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः	śre-yān-sva-dhar-mo vi-gu-ṇah
परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।	pa-ra-dhar-māt-sva-nuṣṭhi-tāt
स्वधर्मे निधनं श्रेयः	sva-dhar-me ni-dha-nam śre-yah
परधर्मो भयावहः ॥ ३-३५ ॥	pa-ra-dhar-mo bha-yā-va-hah 3-35

अर्जुन उवाच ।

ar-ju-na u-vā-ca ।

अथ केन प्रयुक्तोऽयं

a-tha ke-na pra-yuk-to'yaṁ

पापं चरति पूरुषः ।

pā-pam ca-ra-ti pū-ru-ṣah ।

अनिच्छन्नपि वार्ष्णेय

a-nic-chan-na-pi vārṣ-ṇe-ya

बलादिव नियोजितः ॥ ३-३६ ॥

ba-lā-di-va ni-yo-ji-taḥ ॥३-३६॥

श्रीभगवानुवाच ।

śrī-bha-ga-vān-u-vā-ca ।

काम एष क्रोध एषः

kā-ma e-ṣa kro-dha e-ṣah

रजोगुणसमुद्धवः ।

ra-jo-gu-ṇa-sa-mud-bha-vah ।

महाशनो महापाप्मा

ma-hā-śa-no ma-hā-pāp-mā

विद्ध्येनमिह वैरिणम् ॥ ३-३७ ॥

vid-dhye-nam-i-ha vai-ri-ṇam ॥३-३७॥

धूमेनाव्रियते वह्निः

dhū-me-nā-vri-ya-te vah-nih

यथादशो मलेन च ।

ya-thā-dar-śo ma-le-na ca ।

यथोल्बेनावृतो गर्भः

ya-thol-be-nā-vṛ-to gar-bhaḥ

तथा तेनेदमावृतम् ॥ ३-३८ ॥

ta-thā te-ne-da-mā-vṛ-tam ॥३-३८॥

आवृतं ज्ञानमेतेन	ā-vṛ-tam jñā-nam-e-te-na
ज्ञानिनो नित्यवैरिणा ।	jñā-ni-no nit-ya-vai-ri-ṇā ।
कामरूपेण कौन्तेय	kā-ma-rū-pe-ṇa kaun-te-ya
दुष्पूरेणानलेन च ॥ ३-३९ ॥	duṣ-pū-re-ṇā-na-le-na ca ॥3-39॥
इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः	in-dri-yā-ṇi ma-no bud-dhiḥ
अस्याधिष्ठानमुच्यते ।	as-yā-dhiṣ-ṭhā-na-muc-ya-te ।
एतैर्विमोहयत्येषः	e-tair-vi-mo-ha-yat-ye-ṣah
ज्ञानमावृत्य देहिनम् ॥ ३-४० ॥	jñā-nam-ā-vṛt-ya de-hi-nam ॥3-40॥
तस्मात्वमिन्द्रियाण्यादौ	tas-māt-tvam-in-dri-yāṇ-yā-dau
नियम्य भरतर्षभ ।	ni-yam-ya bha-ra-tar-ṣa-bha ।
पाप्मानं प्रजाहि ह्येनं	pāp-mā-nam pra-ja-hi hye-nam
ज्ञानविज्ञाननाशनम् ॥ ३-४१ ॥	jñā-na-vi-jñā-na-nā-śa-nam ॥3-41॥
इन्द्रियाणि पराण्याहुः	in-dri-yā-ṇi pa-rāṇ-yā-huh
इन्द्रियेभ्यः परं मनः ।	in-dri-ye-bhyah pa-ram ma-nah ।
मनसस्तु परा बुद्धिः	ma-na-sas-tu pa-rā bud-dhiḥ
यो बुद्धेः परतस्तु सः ॥ ३-४२ ॥	yo bud-dheḥ pa-ra-tas-tu saḥ ॥3-42॥

एवं बुद्धेः परं बुद्ध्वा
 संस्तम्यात्मानमात्मना ।
 जहि शत्रुं महाबाहो
 कामरूपं दुरासदम् ॥ ३-४३ ॥

e-vam̄ bud-dheḥ pa-ram̄ bud-dhvā
 sam̄-sta-bhyāt-mā-nam-āt-ma-nā ।
 ja-hi śa-trum̄ ma-hā-bā-ho
 kā-ma-rū-pam̄ du-rā-sa-dam ॥३-४३॥

ॐ तत्सत्	om tat-sat
इति श्रीमद्भगवद्गीतासु	iti śrīmad-bhaga-vad-gī-tā-su
उपनिषत्सु	upa-ni-ṣat-su
ब्रह्मविद्यायां	brahma-vid-yā-yām
योगशास्त्रे	yoga-śās-tre
श्रीकृष्णार्जुनसंवादे	śrī-kṛṣ-ṇār-juna-sam-vā-de
कर्म योगो नाम	karma yo-go nā-ma
तृतीयोऽध्यायः ।	tr̄-tī-yo'ऽdhyā-yaḥ ।
ॐ हरिःॐ	om hariḥ om
श्री गुरुभ्यो नमः	śrī guru-bhyo namaḥ
हरिः ॐ	hariḥ om

सर्वधर्मान्परित्यज्य

sar-va-dhar-mān-pari-tyaj-ya

मामेकं शरणं ब्रज ।

mām-ekam̄ śara-ṇam̄ vra-ja ।

अहं त्वा सर्वपापेभ्यः

aham̄ tvā sar-va-pā-pebh-yaḥ

मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥ १८-६६ ॥

mokṣa-yiṣ-yā-mi mā śu-caḥ || 18-66||

